

BEGROTINGSWIJZIGING 2019

1. Inleiding

De begroting 2019 is in juni 2018 door het AB vastgesteld. Na de vaststelling zijn er diverse ontwikkelingen die ten tijde van het opstellen van de begroting 2019 niet voorzien waren, dan wel nog niet voldoende duidelijk waren. Deze ontwikkelingen zorgen ervoor dat er een begrotingswijziging nodig is om er enerzijds voor te zorgen dat alle verwachte lasten voor 2019 in evenwicht zijn met de deelnemersbijdrage en anderzijds om ervoor te zorgen dat de deelnemersbijdrage per deelnemer op deze ontwikkelingen wordt aangepast.

Er wordt een begrotingswijziging voorgesteld van € 633.000. Deze begrotingswijziging is vooral een gevolg van:

- Terugname (plus)taken door de Provincie Fryslân
- Inbreng basistaken Noardeast-Fryslan en Dantumadeel, vooruitlopend op het Besluit VTH
- Inbreng plusuren Achtkarspelen, Tytsjerksteradiel, Schiermonnikoog, Vlieland, Waadhoeke, Harlingen, Ooststellingwerf, Weststellingwerf, Opsterland en Smallingerland
- Versterken van de bedrijfsvoering
- Bijstellen indexering personeelskosten
- Bijstellen bedrijfskosten.
- Implementatie omgevingswet

De structurele effecten uit deze begrotingswijziging 2019 worden verwerkt in de ontwerpbegroting 2020. De transitiebegroting is niet in de wijziging meegenomen. De reden hiervoor is dat de wijzigingen in de ingebrachte of teruggenomen taken relatief beperkt van omvang zijn.

Er is afgesproken dat gemeenten de taken in het kader van het Besluit VTH (in werking juni 2017) per 1.1.2020 overhevelen naar de FUMO. De gemeenten Noardeast-Fryslan en Dantumadeel hebben dit reeds per 1.1.2019 gedaan. Dit is ook de reden dat hun bijdragen relatief meer omhoog zijn gegaan.

De prognose is dat over het jaar 2018 een positief saldo is ontstaan. Dit is onder andere ontstaan door het uitvoeren van extra opdrachten door de FUMO. Een nadere analyse volgt bij de Jaarrekening 2018.

In het volgende hoofdstuk wordt de begrotingswijziging (reguliere begroting) per post nader gespecificeerd toegelicht. In het derde hoofdstuk worden de effecten op de deelnemersbijdrage zichtbaar gemaakt.

2. Begrotingswijziging en toelichting

	Begroting 2019, regulier	2019, excl. wijziging	Prognose 2019	Vershil
	Lasten	Bedragen x€ 1.000		
1.	Loonkosten primair proces	7.894	8.165	271
2.	Loonkosten management en bedrijfsvoering	1.851	2.104	253
3.	Bedrijfsvoeringkosten materieel	2.209	2.236	27
4.	Overige personeelskosten	439	488	49
5.	Onvoorzien	120	120	0
6.	Budget ontwikkelkosten	50	50	0
7.	Kapitaallasten	121	31	-90
8.	Implementatiekosten omgevingswet	0	123	123
	Totaal lasten, inclusief indexering	12.683	13.316	633
	Baten			
9.	Bijdragen uit incidentele opdrachten	603	603	0
10.	Deelnemersbijdrage, inclusief indexering	12.080	12.713	633
	Totaal baten, inclusief indexering	12.683	13.316	633
	Saldo baten en lasten	0	0	0

Tabel 1: Begroting en begrotingswijziging 2019

Ad 1. Loonkosten primair proces

Er zijn twee componenten die de hoogte van de loonkosten primair proces bepalen. Ten eerste de inbreng van uren door deelnemers. Ten opzichte van de oorspronkelijke begroting 2019 zijn hierin de volgende wijzigingen opgetreden:

- Terugname (plus)uren Provincie Fryslân. Provincie Fryslân neemt voor 2.72 FTE aan taken terug. Twee medewerkers (2 FTE) gaan mee over naar de provincie. Per saldo betekent dit voor 2019 een daling in plusuren van 3.086 uren.
- Noardeast-Fryslan en Dantumadeel hebben gezamenlijk 341 basistaakbedrijven ingebracht. Per saldo betekent dit een verhoging van de basistaakuren van 1.859 uren.
- Achtkarspelen, Tytsjerksteradiel, Schiermonnikoog, Vlieland, Waadhoeke, Harlingen, Ooststellingwerf, Weststellingwerf, Opsterland en Smallingerland hebben plusuren ingebracht. Deze uren hebben betrekking op milieutoezicht bij bedrijven, meldingen en toezicht asbest, meldingen en toezicht Besluit bodemkwaliteit en specialistische advisering op het gebied van geluid en bodem. In totaliteit betreft dit 881 uren.

Per saldo is het effect van bovenstaande een daling van 346 uren.

De tweede component die de hoogte van de loonkosten primair proces bepaalt zijn de verwachte loonkosten per fte. Op basis van een analyse van de werkelijke personeelskosten 2018 is geconstateerd dat de begrote gemiddelde loonkosten van een fte in de begroting 2019 te laag zijn. De gemiddelde loonkosten per fte worden met ca € 3.000 per fte naar boven bijgesteld. De precieze

oorzaak is niet direct aan te geven. In het algemeen geldt dat gezien de magere bezetting bij de afdeling bedrijfsvoering, waaronder concern control valt, het ook niet te vermijden is dat er soms onduidelijkheden ontstaan. Er is onvoldoende capaciteit voor de uitvoering van de nodige checks en balances en interne controle. Als gevolg van deze magere bezetting is de FUMO kwetsbaar gebleken. Hierover zijn ook opmerkingen gemaakt in het AB van 17 december jl. Het is niet effectief, gezien allerlei werkzaamheden die op de rol staan, om intern de oorzaak te onderzoeken. Om dergelijke fouten te voorkomen zal er door een externe deskundige objectief onderzocht worden waar precies de oorzaak is gelegen van deze misrekening zodat dit in de toekomst kan worden voorkomen. Hierover zal aan het AB worden gerapporteerd.

Per saldo leidt de daling van de ureninbreng en de verhoging van de loonkosten per fte tot een stijging van de post Loonkosten primair proces met € 271.000

Ad 2. Loonkosten management en bedrijfsvoering

Begin 2019 is door een externe adviseur een scan gemaakt van de afdeling bedrijfsvoering. De aanleidingen zijn de bevindingen van de directeur die gemeld zijn in het AB van 17 december jl. Het doel is het nagaan of de bezetting van de afdeling bedrijfsvoering kwalitatief en kwantitatief op orde is gezien de taken van de FUMO. Uit deze scan is naar voren gekomen dat op een aantal onderdelen versterking noodzakelijk is. De versterking betreft in totaal 3,5 fte. Dit betreft 2 fte advisering, 1 fte ICT en 0.5 fte inname en voorbereiding (Midoffice). Het betreft structurele formatie die vanaf 2020 in de begroting zal worden meegenomen. Het idee is de 2 fte advisering op incidentele basis te financieren in het jaar 2019 vanuit de FUMO 2.0 gelden en hen ook in hoofdzaak met werkzaamheden uit FUMO 2.0 te belasten. Dit is effectiever en efficiënter dan middels externen deze werkzaamheden te laten uitvoeren, opgedane kennis wordt dan ook geborgd in de organisatie.

Hiernaast zijn in de kaderbrief 2020 ook versterkingen opgenomen voor bedrijfsvoering, te weten een medewerker archivering (DIV, 1 fte), een preventiemedewerker (0,15 fte) en een functionaris gegevensbescherming (0,2 fte). (respectievelijk pagina 12, 11 en 7 van de Kaderbrief 2020). De functionaris gegevensbescherming is bedoeld voor de implementatie van de AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming, sinds 25 mei 2018 van kracht). De FUMO voldoet nu niet aan deze verordening. In 2019 wordt wel een start gemaakt met deze implementatie zie onder ad.6 hierna. Zowel de versterking voortvloeiende uit de kaderbrief, als de versterking voortvloeiend uit de scan bedrijfsvoering worden structureel meegenomen in de begroting vanaf 2020.

Voor 2019 is als tijdelijke versterking 1 FTE nodig in verband met de bemensing van de Helpdesk voor het oplossen van problemen in het zaakstelsel LEEF. Onlangs is de Helpdesk opgericht om de vragen m.b.t. ICT te stroomlijnen en structureel op te lossen. De situatie hiervoor was dat vragen bij diverse medewerkers terecht kwamen, niet inzichtelijk waren en ook niet structureel werden opgelost. De Helpdesk kan hierin voorzien en de verwachting is dat na verloop van tijd het aantal vragen afneemt, vandaar een incidentele uitbreiding in 2019.

Per saldo bedraagt de formatie voor bedrijfsvoering in deze begrotingswijziging 17.3 FTE. In de berekening van de loonkosten voor bedrijfsvoering wordt daarnaast nog rekening gehouden met een flexibele schil van 1,5 fte, onder meer om ziekte op te kunnen vangen. De situatie is nu dat bij ziekte of zoals nu voor vervanging van het hoofd bedrijfsvoering geen financiële middelen aanwezig zijn. Dit leidt er toe dat de basis op onderdelen in voornoemde situaties moeilijk op orde komt. Deze 1,5 FTE is ook structureel meegenomen in de ontwerpbegroting 2020 (ev).

In de begrote loonkosten van het management worden geen wijzigingen doorgevoerd.

De voorgestelde begrotingswijziging voor de post Loonkosten management en bedrijfsvoering bedraagt € 253.000. Dit bestaat uit:

Tijdelijke uitbreiding Helpdesk	€ 80.000 (1 FTE)
Flexibele schil	€ 173.000 (1,5 FTE)

Ad 3. Bedrijfsvoeringkosten materieel

De materiële kosten voor bedrijfsvoering stijgen met € 27.000 . Dit is als volgt te specificeren.

Post	Bedrag	Reden
Communicatie	€ 30.000	In de huidige begroting is hiervoor geen budget opgenomen.
Representatiekosten	€ 15.000	Het huidige budget van € 8.000 is ontoereikend
Dienstverleningsovereenkomst provincie	- € 18.000	De dienstverleningsovereenkomst met de provincie wordt in 2019 herzien. De verwachting is dat dit een voordeel oplevert.
	€ 27.000	

Deze verhoging is structureel van aard en zal ook worden meegenomen in de ontwerpbegroting 2020

Ad 4 Overige personeelskosten

Onder de overige personeelskosten vallen de kosten voor opleiding en vorming, kosten voor secundaire arbeidsvoorwaarden reis- en verblijfkosten. De post secundaire arbeidsvoorwaarden wordt in deze begrotingswijziging verhoogd met circa € 40.000, waarbij deze direct wordt gerelateerd aan de personeelskosten (1.2% van de personeelskosten, overeenkomstig het percentage van de Werk Kosten Regeling (WKR)). De WKR vervangt alle regels en wetten rondom de verschillende vergoedingen en verstrekkingen aan werknemers en bundelt dit in een collectieve regeling. De Fumo mag 1,2% van de totale fiscale loonsom hieraan besteden voor verschillende vergoedingen en verstrekkingen. Wat wij daarmee willen bereiken is verhoging van het werkplezier, betrokkenheid vergroten bij de FUMO, ziekteverzuim terugdringen en het zijn van een aantrekkelijke werkgever. Momenteel is deze regeling niet optimaal ingevuld.

Als gevolg van stijging van de loonkosten stijgt ook het aandeel in opleidingskosten met € 9.000.

Post	Bedrag	Reden
Verhogen WKR budget	€ 40.000	Budget gelijk trekken aan het WKR forfait.
Opleidingskosten	€ 9.000	Beweegt mee met stijging loonsom
	€ 49.000	

Ad 5. Onvoorzien

De post onvoorzien blijft ongewijzigd.

Ad 6. Budget Ontwikkelkosten

Het budget voor ontwikkelkosten blijft ongewijzigd. Voor 2019 wordt de implementatie van de AVG hieruit bekostigd. Dit is een bedrag van € 35.000.

Ad 7. Kapitaallasten

De kapitaallasten worden met € 90.000 verlaagd. In de oorspronkelijke begroting was rekening gehouden met een investering in inventaris van € 400.000, welke in 10 jaren afgeschreven zou

worden. Deze investering wordt gedaan zodra de verbouwing rond is. Gezien de planning van de verbouwing zal dit niet meer in 2019 zijn, waardoor de post voor de afschrijvingslasten vervalt. Ook de begrote rente die samenhangt met de financiering van de investeringen in onder meer de eerdergenoemde inventaris, maar ook in FUMO 2.0 en LIS kan worden verlaagd, aangezien de rente (als gevolg van negatieve rente) op de huidige financiering nihil is.

Ad 8. Implementatiekosten Omgevingswet

Naar verwachting zal op 1 januari 2021 de Omgevingswet in werking treden. De wet zal 26 wetten op het gebied van de fysieke leefomgeving bundelen, waaronder bouwen, milieu, ruimtelijke ordening, monumentenzorg maar ook gezondheid en natuur. Het gaat om een zeer ingrijpende wetswijziging, vergelijkbaar met de decentralisatie van het sociale domein. De Omgevingswet (OW) beoogt de transitie naar een nieuw stelsel voor het omgevingsrecht en moet leiden tot een stelsel dat eenvoudiger en beter is, voor bedrijven, burgers en overheden. Bij aanvang van deze transitie zijn de volgende verbeterdoelen geformuleerd:

- Het vergroten van de inzichtelijkheid, de voorspelbaarheid en het gebruiksgemak van het omgevingsrecht;
- Het bewerkstelligen van een samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving in beleid, besluitvorming en regelgeving;
- Het vergroten van de bestuurlijke afwegingsruimte door een actieve en flexibele aanpak mogelijk te maken voor het bereiken van doelen voor de fysieke leefomgeving;
- Het versnellen en verbeteren van besluitvorming over projecten in de fysieke leefomgeving.

De gemeenten en provincies krijgen meer ruimte om hun omgevingsbeleid af te stemmen op hun lokale behoeften en doelstellingen. De gemeenten zullen die behoeften en doelstellingen moeten vastleggen in een omgevingsvisie die vervolgens vertaald dient te worden in één omgevingsplan. Bij het vormen van deze visies en plannen dienen alle omgevingsaspecten te worden meegenomen.

Om dit te bereiken zullen er meer algemene regels gaan gelden met maatwerkopties en minder specifieke vergunningplichten. De focus van de lokale overheid komt in plaats van op een (vergunning)procedure, meer te liggen op bestuurlijke afwegingsruimte. Daarbij zal er nog meer dan voorheen aandacht uitgaan naar vooroverleg en (burger)participatie. Met de implementatie van de Omgevingswet wordt een andere wijze van werken gevraagd van medewerkers en zullen werkprocessen veranderen.

De Memorie van Toelichting (MvT) van de Omgevingswet duidt voor de omgevingsdiensten een rol voor de bovenlokale en meer complexe zaken.

De FUMO moet, net als gemeenten, provincies en andere partners, anticiperen op de invoering van de Omgevingswet. De FUMO kan zich hierbij richten op haar interne transitie (de minimale variant hierna onder A genoemd). Aan de andere kant en dat is meer in lijn met de Memorie van Toelichting, kan de FUMO ook meerwaarde hebben voor de deelnemers in de ondersteuning bij hun implementatie van de Omgevingswet maar ook na deze implementatie (de uitgebreide variant, hierna onder B genoemd).

A. de organisatie, de FUMO, voorbereiden op een goede implementatie van de Omgevingswet om ook in de toekomst basismilieutaken, plustaken, de extra VTH-taken en adviestaken goed uit te kunnen voeren voor de deelnemers;

B. het onder A genoemde EN het aanbieden van ondersteuning door de FUMO bij de toepassing van de instrumenten (o.a. omgevingsplannen, - visies) van de Omgevingswet maar ook na de implementatie van deze wet een grotere meerwaarde hebben voor de deelnemers, waar dat wordt verzocht door de deelnemers. Dit laatste sluit goed aan bij de MvT.

Wordt de FUMO een efficiënte uitvoeringsorganisatie voor VTH-taken of wordt ook desgevraagd invulling gegeven aan een (beleids)ondersteunende en adviserende rol bij omgevingsvraagstukken? Sowieso, en dat sluit aan bij de voorbereiding onder A (de minimale variant) genoemd, moet de FUMO zorgen voor:

- een betere aansluiting voor integrale afstemming en het maken van afspraken met de ketenpartners en deelnemers voor het uitvoeren van de huidige aan de FUMO toe bedeelde taken.
- opleidingen omtrent kennis OW en verandering rol en daarbij behorende competenties (adviseur, verbinder) ook in relatie met werving en selectie en strategische personeelsplanning (HRM).
- verandering producten en dienstencatalogus (PDC), interne processen, aanpassing termijnen sjablonen, de GR (dit vanwege het feit dat de wettelijke grondslag van de uitvoeringstaken bij het in werking treden van de Omgevingswet wijzigt) en de mandatering.
- verandering van inrichtingenbestand naar activiteiten bestand. Alle producten/zaaktypes die worden geleverd en die veranderen onder de Omgevingswet, moeten ook worden aangepast in ons zaakstelsel. Het begrip 'inrichtingen' gaat vervallen onder de Omgevingswet en daarvoor in de plaats komt het begrip 'activiteit'. Dit vraagt een grote aanpassing in onze databestanden.
- aansluiten bij het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Het DSO is een doorontwikkeling van o.a. het Omgevingsloket online (OLO), Activiteitenbesluit internetmodule (AIM), de Inspectieview milieu en ruimtelijkeplannen.nl. Bedoeling is onder meer om locatie gebonden regels te ontsluiten. Daarnaast moet de organisatie informatie uit dit DSO halen (bijvoorbeeld aanvragen) en muteren (omgevingsbesluiten).

Voor onderdeel B kan bijvoorbeeld gedacht worden aan:

- een FUMO die vanuit diverse aspecten (veiligheid, bodem, bouw, geluid,...) niet alleen gebruiker wordt, maar mogelijk ook informatiebeheerder ('bronhouder') van de gegevens die moeten landen in de zogenaamde informatiehuizen. Op dit moment is nog onduidelijk wanneer welke informatiehuizen beschikbaar komen dus de precieze impact is nog onduidelijk. Ook is nog niet duidelijk wat er en met welke kwaliteit aan informatie aangeleverd dient te worden.
- een FUMO die ontstane kennis verbindt en deelt met en adviseert aan haar omgevingspartners. Een belangrijke kracht van een omgevingsdienst is, dat het beschikt over specifieke informatie die, in gecombineerde vorm, geschikt is om analyses te maken en risicoprofielen op te stellen waarmee zeer waardevolle adviezen gegeven kunnen worden. In de rol van kennispartner, zal de FUMO haar opdrachtgevers voorzien van actuele input in de beleidsvoorbereiding en in het stellen van regels in het omgevingsplan. Hiermee geeft de FUMO waardevol invulling aan het samenhangend en integraal vormgeven van de gebiedsopgaves van al haar deelnemers.

Dit vraagt om een uitwerking van de vakinhoudelijke kansen en rollen als ook een organisatie brede rol waaraan, in de geest van de Omgevingswet, bij voorkeur samen met de partners naar toe wordt gewerkt. Daaraan wordt inhoud gegeven door de organisatie te ontwikkelen op beleidsvoorbereidende werkzaamheden, advisering/ondersteuning ten aanzien van de overkoepelende lijn voor de regio,

ontwikkelen tot 'De Kennisvraagbank', als mede vraagbaak voor gemeenten bij vragen over de nieuwe Omgevingswet

Voor beide opties (A en B) is een plan van aanpak en een bijbehorende routekaart met activiteiten/ werkzaamheden en bijbehorende financiën opgemaakt. Vooralsnog wordt de keuze gemaakt voor A de minimale variant. Geen keuze maken betekent dat op de korte duur de basis van de bedrijfsvoering in relatie met de Omgevingswet binnen de FUMO niet op orde is. De kosten voor optie A bedragen over de periode 2019-2021 € 570.000.

Optie A					
Onderdeel		2019	2020	2021	
Samenwerken en verbinden		1	21		
Veranderopgave		35	17		
Ontwikkelen kerninstrumenten		17	36		
Datakwaliteit/DSO		14	127	85	
Projectleider		40	75	38	
Programmateam		17	33	17	
		123	308	139	570

Het verschil met de kosten behorende bij B, de uitgebreide variant, bedraagt over 3 jaren in totaal € 180.000.

Optie B					
Onderdeel		2019	2020	2021	
Samenwerken en verbinden		12	32		
Veranderopgave		35	17		
Ontwikkelen kerninstrumenten		41	66		
Datakwaliteit/DSO		14	127	85	
Projectleider		40	100	50	
Programmateam		33	66	33	
		175	407	168	750

In de begrotingswijziging voor 2019 is uitgegaan van het bedrag van optie A. Voor 2019 betekent dit dat een bedrag van € 123.000 is meegenomen. Omdat de omgevingswet met name betrekking heeft op de taken in het basistakenpakket zijn de kosten verdeeld op basis van de verhouding van de bijdrage voor basistaken.

Ad 9. Deelnemersbijdrage

De deelnemersbijdrage wordt als gevolg van de begrotingswijziging verhoogd met € 633.000. Een deel van de kosten is niet via het uurtarief in rekening gebracht maar via een aparte bijdrage. Dit betreft de implementatiekosten van de omgevingswet. In 2019 betreft dit een bedrag van € 123.000. Doordat de productieve uren nagenoeg gelijk blijven stijgt het integrale uurtarief naar ruim € 100 per uur. Dit betekent dat de uurtarieven ongeveer met 5% stijgen. Een bijzondere post betreft de frictiekosten die als gevolg van de uitname van plustaken door de provincie Fryslân is berekend. In

totaal bedragen de frictiekosten € 132.500. Deze frictiekosten ontstaan doordat de overhead kosten moeten worden gedekt door een lager aantal productieve uren. De frictiekosten hebben zowel betrekking op basis- als plustaken. In de bijdrage per deelnemer is het bedrag van € 132.500 bij de provincie in rekening gebracht en verrekend bij ieders bijdrage. Daarnaast is de nieuw berekende bijdrage afhankelijk van mutaties in het ingebrachte takenpakket. De bijdrage voor de transitiebegroting is niet gewijzigd. De gewijzigde bedragen hebben dus alleen betrekking op de reguliere begroting.

Voor de verdeling hiervan over de deelnemers wordt verwezen naar hoofdstuk 3.

3. Verdeling begrotingswijziging over de deelnemers

De bijdrage per deelnemer voor de gewijzigde begroting 2019 vergeleken met de vastgestelde begroting 2019:

Deelnemer	Totale bijdrage per deelnemer na begrotingswijziging	Begroting 2019	Vershil
Achtkarspelen	255.089	233.533	21.556
Ameland	57.977	56.153	1.823
Dantumadiel	192.821	167.700	25.121
De Fryske Marren	469.892	451.906	17.986
Harlingen	500.076	484.134	15.941
Heerenveen	265.627	256.989	8.638
Leeuwarden	603.168	583.526	19.642
Noardeast-Fryslân	716.255	532.840	183.416
Ooststellingwerf	255.582	244.951	10.631
Opsterland	215.783	206.697	9.086
Schiermonnikoog	31.153	29.228	1.925
Smallingerland	309.050	276.828	32.221
Sudwest Fryslân	597.267	576.170	21.097
Terschelling	660.786	632.382	28.404
Tytsjerksteradiel	285.062	264.482	20.581
Vlieland	64.543	60.761	3.782
Waadhoeke	716.771	674.373	42.397
Weststellingwerf	252.201	242.275	9.926
Sub totaal	6.449.103	5.974.930	474.173
Provincie	6.588.105	6.441.674	146.431
Wetterskip	46.753	46.753	0
Externe Veiligheid	342.000	342.000	0
Briktaken	270.357	258.375	11.982
Overige opdrachten i	603.000	602.554	446
Totaal	14.299.318	13.666.286	633.032

De gewijzigde begrotingsbedragen zijn als volgt te specificeren:

Deelnemer	Totaal nieuw	Basistaken	Plustaken	Frictiekosten herijking taken	Collectieve opdracht	Implementatie omgevingswet	Transitie begroting	Overige opbrengsten
Achtkarspelen	255.089	193.212	45.189	(5.238)	272	3.163	18.490	
Ameland	57.977	35.465	18.608	(1.188)	65	581	4.446	
Dantumadiel	192.821	129.672	51.535	(3.981)	195	2.123	13.278	
De Fryske Marren	469.892	366.478	70.714	(9.605)	526	5.999	35.781	
Harlingen	500.076	269.225	197.809	(10.261)	564	4.407	38.332	
Heerenveen	265.627	199.299	47.849	(5.430)	299	3.262	20.348	
Leeuwarden	603.168	455.974	105.178	(12.329)	680	7.464	46.202	
Noardeast-Fryslân	716.255	464.393	216.409	(14.957)	621	7.601	42.189	
Ooststellingwerf	255.582	235.181	2.085	(5.213)	285	3.850	19.394	
Opsterland	215.783	198.453	1.876	(4.401)	241	3.248	16.366	
Schiermonnikoog	31.153	23.892	5.161	(638)	34	391	2.314	
Smallingerland	309.050	210.699	79.027	(6.365)	322	3.449	21.918	
Sudwest Fryslân	597.267	549.188	4.974	(12.175)	671	8.989	45.619	
Terschelling	660.786	44.328	578.612	(13.686)	737	726	50.070	
Tytsjerksteradiel	285.062	198.638	67.777	(5.853)	308	3.251	20.941	
Vieland	64.543	19.964	40.703	(1.333)	71	327	4.811	
Waadhoeke	716.771	493.972	175.235	(14.703)	785	8.086	53.395	
Weststellingwerf	252.201	232.612	1.459	(5.143)	282	3.808	19.183	
Sub totaal	6.449.103	4.320.642	1.710.203	-	132.500	6.959	70.722	473.077
Provincie	6.588.105	3.193.787	2.692.006	132.500	7.502	52.278	510.032	
Wetterskip	46.753		46.753					
Externe Veiligheid	342.000		342.000					
Brikstaken	270.357							270.357
Overige opdrachten i	603.000							603.000
Totaal	14.299.318	7.514.429	4.790.962	-	14.461	123.000	983.109	873.357

Wijzigingen per programma

De wijzigingen in de loonkosten voor het primair proces hebben ook gevolgen voor de budgetten per programma. De effecten zijn als volgt:

	Gewijzigde begroting 2019	Begroting 2019	Vershil
Programma toetsing en vergunningverlening	2.693.473	2.829.167	- 135.694
Programma toezicht en handhaving	3.293.547	3.086.975	206.572
Programma specialistisch advies	2.149.658	1.949.943	199.715
	8.136.678	7.866.085	270.593